

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse

19. marts 2024

Folkeskolen skal sættes fri, så det åbenlyst vigtigste kommer i fokus - nemlig elevernes faglige udvikling, dannelse og trivsel.

Med denne aftale får de ældste elever mere valgfrihed til at påvirke eget skema, og forældrene får via skolebestyrelsen mere indflydelse på deres børns skolegang.

Den understøttende undervisning afskaffes, og der skrues ned for den centrale styring af folkeskolen. I stedet kommer der lokal frihed til kortere skoledage og nye læreplaner for skolens fag. Folkeskoleforligskredsen (S, V, M, LA, KF, RV og DF) ønsker bedre sammenhæng mellem teori og praksis i undervisningen, og at eleverne får bedre mulighed for at fordybe sig.

Det kræver mere ro i klassen. Respekt om lærerne. Og trygge, stabile rammer om skolens hverdag.

Forligskredsen vil derfor fortsætte det tætte samarbejde med skolens parter om skolens udvikling og sikre, at elevernes hverdag præges af stabilitet og gennemtænkte beslutninger.

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne

Fornyeelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Forligskredsen er enig om, at folkeskolens nuværende Fælles Mål skal erstattes af slankere og mere enkle læreplaner for folkeskolens fag. De nye læreplaner (Folkeskolens Fagplaner) skal understøtte, at folkeskolens formål og fagenes indhold er omdrejningspunktet for skolens undervisning.

Forligskredsen noterer sig, at der i januar 2024 er nedsat en ekspertgruppe for Fagfornyelsen (arbejdet med udvikling af de nye læreplaner). Ekspertgruppen skal med afsæt i politiske pejlemærker besluttet af forligskredsen udarbejde et beslutningsgrundlag til

ministeren og forligskredsen med anbefalinger til den konkrete tilrettelæggelse af Fagfornyelsen og et enkelt format for Folkeskolens Fagplaner. De politiske pejlemærker for Fagfornyelsen er:

1. Folkeskolens Fagplaner formuleres ud fra folkeskolens formål og understøttes af få, præcise mål, som skal sikre progression. Det samlede antal af mål må ikke overstige 10 pct. af de nuværende mål.
2. Folkeskolens Fagplaner skal beskrive fagets kernestof og understøtte, at eleverne stilles lige ved skoleskift og ved overgang til videre uddannelse og arbejde.
3. Folkeskolens Fagplaner skal være skrevet i et letforståeligt, pædagogisk sprog, som understøtter plads til både at fordybe sig i fagenes teoretiske grundlag og deres praktiske anvendelse, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 1.
4. Folkeskolens Fagplaner skal understøtte den løbende evaluering af elevernes viden og færdigheder samt den endelige afslutning af faget.
5. Folkeskolens Fagplaner skal udvikles med omfattende inddragelse af folkeskolens parter, eksperter og praktikere.
6. Folkeskolens Fagplaner skal udarbejdes og implementeres i sammenhæng med et udviklingsprogram.

Forligskredsen noterer sig, at ekspertgruppen for Fagfornyelsen bl.a. skal vurdere, om de nuværende obligatoriske emner og tværgående temaer, herunder færdigheds- og vidensområder, fortsat skal indgå i Fagplanerne og i givet fald hvordan, jf. kommissoriet for ekspertgruppen.

Lempede bindinger i Fælles Mål

Forligskredsen er enig om, at der frem mod ikrafttrædelsen af Folkeskolens Fagplaner gives øget frihed i forhold til de gældende læreplaner (Fælles Mål). Forligskredsen er derfor enig om, at fagenes 866 bindende færdigheds- og vidensområder gøres vejledende, så det fremover alene vil være fagenes formål og kompetencemål, der er bindende.

Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning

Forligskredsen er enig om at afskaffe den understøttende undervisning, men på en måde, hvor ressourcerne herfra fastholdes i folkeskolen med mulighed for lokale prioriteringer, jf. også nedenstående.

Ændringen betyder, at der vil være udstrakt frihed til kommuner og skoler til at tilrettelægge skoledagen ud fra lokale forhold og hensyn. Det vil stadig være kommunalbestyrelsen, der tager stilling til skoledagens længde, så der sikres politisk stillingtagen til bevillinger til skolen og de fritidstilbud, eleverne bruger efter skoletid. Inden for denne ramme vil det være op til skolens leder at beslutte, hvordan ressourcerne anvendes. Beslutningen om at afkorte den samlede undervisningstid skal fremover kunne tages for en hel skole ad gangen, og der vil ikke være krav om omfangsrige pædagogiske begrundelser.

I stedet for understøttende undervisning skal ressourcerne fremover bindes til skolens timebank, som både kan anvendes til indsatser, der styrker kvaliteten i undervisningen i fagene, herunder to-voksenordninger, holddannelse, co-teaching mv., og til indsatser, der styrker kvaliteten i fritidstilbud.

Det vil også være muligt at bruge ressourcerne på indsatser og aktiviteter i skolen, som ligger ud over undervisningen i fagene, fx klassens tid og andre trivselsrettede eller pædagogiske aktiviteter.

Det skal samtidig være muligt lokalt at anvende en del af ressourcerne til kompetenceudvikling eller indkøb af materialer mv.

I skolens timebank indgår også midlerne til en styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik, som skolerne skal anvende til indsatser målrettet de 10 pct. fagligt mest udfordrede elever i folkeskolernes almenklasser, jf. særskilt initiativ herom.

I forbindelse med afskaffelsen af understøttende undervisning er forligskredsen enig om at afkorte tiden til understøttende undervisning med i alt 200 timer. I kombination med den nye timetalsmodel indebærer det, at den samlede undervisningstid fra børnehaveklassen til 9. klasse inkl. fagtimer og pauser afkortes med 320 timer, jf. nedenfor om ny timetalsfordeling og bilag 1. De frigjorte ressourcer fra afkortningen omprioriteres til andre initiativer i aftalen.

Frihed til lokale beslutninger om bevægelse i skolen

Omfanget og tilrettelæggelsen af motion og bevægelse i undervisningen skal ikke reguleres på minuttet fra centralt hold. Det skal i stedet være op til lokal beslutning på den enkelte skole at bestemme, hvordan og i hvilket omfang motion og bevægelse skal indgå i undervisningen. Forligskredsen er derfor enig om at afskaffe det centrale krav om, at eleverne skal have motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter om dagen, men også at bevægelse i løbet af skoledagen fortsat er vigtig og derfor skal understøttes på anden vis:

- Der udarbejdes en strategi for bevægelse i skolen i samarbejde med professionshøjskolerne og andre relevante aktører på området. Strategien skal sikre understøttelse af bevægelse i undervisning og pauser samt fremme bevægelsesglæde gennem hele elevens skoleforløb. Strategien skal i samspil med centrale aktører og foreninger også understøtte lokale samarbejder mellem skoler og idrætsforeninger i skoledagen, fx i de lokale valgfag. Det kan være med til at styrke elevernes deltagelse i et aktivt fritidsliv og dermed bidrage til at få flere med i fællesskaber. Strategien udarbejdes af professionshøjskolerne, der tildeles 12 mio. kr. i 2024 til opgaven.
- Indførelsen af et lokalt valgfag i 7.-9. klasse giver bl.a. skolen mulighed for at tilbyde valgfag, der understøtter motion og bevægelse i udskolingen, fx træneruddannelse, friluftsliv eller

vandsport – alt efter, hvad der er særlige lokale forudsætninger for.

Det kan fx være i samarbejde med lokale idrætsforeninger.

- Muligheden for at inddrage frivillige foreninger i skolen indebærer også et potentiale i forhold til at understøtte motion og bevægelse i skolen.
- Investeringen i bedre fysiske rammer i folkeskolen giver mulighed for lokalt at prioritere investeringer i miljøer, som ansporer til leg og bevægelse.
- Som led i Fagfornyelsen igangsættes et udviklingsprogram, der skal understøtte en fornyelse af folkeskolens fag og undervisning. Forligskredsen er enig om, at bevægelse skal integreres som et særskilt tema i udviklingsprogrammet.
- Skolebestyrelsen kan vælge at fastsætte principper for motion og bevægelse inden for de mål og rammer, der er fastlagt af kommunalbestyrelserne.

Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Forligskredsen er enig om at afskaffe kravet om lektiehjælp og faglig fordybelse.

Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen

Forligskredsen er enig om at afskaffe målsætningen om fuld kompetencedækning i indskolingen. Der skal fortsat følges op på udviklingen i kompetencedækningen i folkeskolen. Forligskredsen noterer sig, at der igangsættes et arbejde med at se på indberetningskravene på folkeskoleområdet i regi af samarbejdsprogrammet mellem regeringen og KL om regel- og procesforenklinger, som bl.a. skal afdække, om de administrative byrder i forbindelse med indberetninger kan minimeres.

Afskaffelse af centralt krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Forligskredsen er enig om at afskaffe kravet om, at eleverne på 9. klassetrin skal udarbejde en obligatorisk projektopgave. Det skal give skolerne mere frihed til at tilrettelægge undervisningen ud fra elevernes behov. Skolerne kan fremover lokalt beslutte, at eleverne på 9. klassetrin skal udarbejde en projektopgave.

Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen

Forligskredsen er enig om, at det skal være op til lokal vurdering på skolerne, om der fremover er behov for at udarbejde læseplaner, som uddyber læreplanerne (Fælles Mål) for folkeskolens fag og emner samt børnehaveklassen. Forligskredsen er derudover enig om at afskaffe kravet om, at kommunalbestyrelsen skal godkende skolernes læseplaner, hvis skolerne vælger at udarbejde læseplaner.

I forbindelse med implementeringen af nye læreplaner (Folkeskolens Fagplaner) vil der være behov for, at ekspertgruppen for Fagfornyelsen drøfter forholdet mellem læreplaner og læseplaner.

Mulighed for karakterer på 6. og 7. klassetrin

Forligskredsen er enig om, at det fremover skal være op til lokal beslutning efter godkendelse af henholdsvis skoleleder og skolebestyrelse, om man på den enkelte skole også vil give karakterer på 6. og 7. klassetrin. Karakterer på disse klassetrin vil skulle ses som et pædagogisk redskab og skal derfor ledsages af anden feedback enten mundtligt eller skriftligt fx i form af en udtalelse. Karaktererne vil således medvirke til at styrke en feedbackkultur med både skriftlig og mundtlig feedback. Forligspartierne noterer sig, at RV ikke bakker op om initiativet, men at RV ikke blokerer for initiativets planlagte ikrafttræden. Forligskredsen er enig om, at folkeskoleforliget fortsætter som justeret med denne aftale og med samme forligskreds.

Bedre mulighed for at inddrage frivillige foreninger

Forligskredsen er enig om, at der er potentiale i, at frivillige i højere grad inddrages i skolen. Forligskredsen noterer sig, at regeringen vil drøfte muligheder og barrierer for inddragelse af frivillige i skolen med folkeskolens parter i Sammen om Skolen med afsæt i gode erfaringer fra skoler og relevante aktører.

Bedre praksis for brug af Aula

Forligskredsen er enig om at præcisere folkeskolelovens regler, så det kommer til at fremgå, at skolebestyrelsen også kan fastsætte principper for digital kommunikation i forbindelse med skole-hjem-samarbejdet. Forligskredsen har dertil noteret sig, at KL er i gang med at se nærmere på justeringer af it-systemet AULA, som er kommunalt ejet. Forligskredsen vil nedsætte en arbejdsgruppe i regi af Sammen om Skolen, som skal komme med anbefalinger til det gode digitale skole-hjem-samarbejde, herunder ift. AULA.

Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen

Forligskredsen ønsker, at skolebestyrelsen afspejler lokalsamfundet og har en bred sammensætning af kompetencer. Forligskredsen er derfor enig om, at skolebestyrelsen fremover skal have ret til at rekruttere og udpege 1-2 repræsentanter for det lokale erhvervsliv, de lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger til at deltage i skolebestyrelsen. Dermed vil det ikke længere være op til kommunalbestyrelsen at beslutte, om disse pladser skal reserveres. Forældre skal fortsat udgøre et flertal af skolebestyrelsen.

Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen

Forligskredsen er enig om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en forældrevalgt repræsentant for skolebestyrelsen at deltage i de årlige skoleudviklingssamtaler. Det skal sikre, at skolebestyrelsen får mulighed for at bidrage med deres perspektiver på skolens udvikling i samtalen.

Kompetenceudvikling målrettet skolebestyrelserne

En øget frisættelse af folkeskolen indebærer, at der delegeres mere beslutningskompetence og ansvar fra kommunalbestyrelserne til den

enkelte skoles ledelse, dvs. skoleleder og skolebestyrelse. Forligskredsen er derfor enig om, at Skole og Forældre, som allerede understøtter skolebestyrelsens arbejde, får samlet 5 mio. kr. i 2025-27 til at gennemføre aktiviteter inden for organisationens formål. Midlerne udmøntes som forhøjet driftslignende tilskud og skal medvirke til, at skolebestyrelserne er klædt godt på til bl.a. at sætte retning for skolerne.

Serviceeftersyn af kvalitetstilsynet

Der er rejst kritik af kvalitetstilsynet fra folkeskolens parter, som efterspørger, at tilsynet nytænkes. Forligskredsen noterer sig, at Børne- og Undervisningsministeriet igangsætter et serviceeftersyn af kvalitetstilsynet med henblik på at forelægge anbefalinger for et nyt kvalitetstilsyn for forligskredsen.

Serviceeftersynet skal undersøge mulighederne for at sanere i unødige kontrolopgaver, så et opdateret tilsyn bliver mindre ressourcekrævende for forvaltninger og skoler, samtidig med at kvalitetstilsynet fortsat skal identificere og gribe ind over for skoler med de største og mest vedvarende kvalitetsudfordringer.

Frihedskampagne

Forligskredsen noterer sig, at regeringen vil igangsætte en frihedskampagne i samarbejde med folkeskolens parter, som skal bidrage til, at alle aktører kender til de frihedsgrader, som allerede gælder, og de nye frihedsgrader, som indføres med denne aftale. Det skal understøtte, at frisættelsen når helt ud i klasseværelserne. Kampagnen skal bl.a. sætte fokus på friheden til kortere skoledage og muligheden for lokalt at prioritere over ressourcer og indsatser. Kampagnen skal herudover indeholde en kommunikationsindsats om eksisterende frihedsgrader for at bevare små skoler og skoler i landdistrikter, så forældre, kommunalpolitikere og forvaltninger har kendskab hertil.

Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever

Juniormesterlære i udskolingen

Det er afgørende at sikre mere varierede undervisningsforløb, hvor elever har mulighed for at vælge en alternativ afslutning på folkeskolen med et mere praktisk sigte.

Forligskredsen er derfor enig om at forpligte kommunerne til at oprette juniormesterlære i 8. og 9. klasse, hvor elever tilknyttes en virksomhed eller praktiske undervisningsforløb på en erhvervsuddannelse, FGU-institution eller evt. den kommunale ungdomsskole i 1-2 dage om ugen i et praktikforløb. Det kan fx være ved at samle juniormesterlæreeleverne i en linje på skolen. Alle elever i folkeskolen kan tilvælge ordningen med samtykke fra forældre.

Eleverne skal undervises i en reduceret fagrække, der som minimum omfatter dansk og matematik. Der skal i disse fag undervises i et omfang, så fagenes mål og kravene ved prøverne kan opfyldes. Den samlede undervisning skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Der lægges op til at etablere en afgangseksamen for elever i juniormesterlære, hvor eleven alene aflægger de obligatoriske 9.-klasseprøver i dansk og matematik. Det er hensigten, at denne afgangseksamen skal give adgang til erhvervsuddannelserne (uden eux) ved at ændre på adgangskravene til erhvervsuddannelserne for elever i juniormesterlære.

Skolelederen gives mulighed for at tilrettelægge juniormesterlæreordningen, herunder eksempelvis hvornår på skoleåret elever kan tilmeldes ordningen, og på hvilke dage praktikforløbet skal gennemføres. Skolelederen skal godkende og sikre opsyn med praktikforløbet.

De eksisterende muligheder for, at skolelederen kan give en elev i 8. og 9. klasse et anderledes udskolingsforløb, jf. folkeskolelovens § 9, stk. 4, og § 33, stk. 4, opretholdes uændret. Det vil derfor stadig være muligt fx at lave forløb, hvor den enkelte elev kun modtager undervisning i udvalgte fag, og/eller at undervisningen gennemføres som praktiske opgaver på eller uden for skolen.

Der gennemføres en evaluering af juniormesterlære i udskolingen, når ordningen har virket i fem skoleår. Børne- og undervisningsministeren vil på baggrund af evalueringen drøfte justering af et eller flere elementer af ordningen med forligskredsen.

Det er centralt, at initiativet løftes i samarbejde med arbejdsgiverorganisationerne for at understøtte implementeringen af initiativet.

En markant investering i bedre faglokaler mv.

Gode fysiske rammer er afgørende for en mere praktisk orienteret undervisning i folkeskolen. Forligskredsen er derfor enig om at prioritere 2,6 mia. kr. til investeringer i bedre faglokaler i folkeskolen, anlæggelse af miljøer, som ansporer til leg og bevægelse på skolerne, og evt. øvrige kapacitetsmæssige udvidelser. Med investeringen kan kommunerne i årene 2025, 2026 og 2027 foretage investeringer i folkeskolernes fysiske rammer og faciliteter.

En halv milliard til bøger

Forligskredsen er enig om, at bogen skal fylde mere i folkeskolen. Derfor afsættes samlet set 540 mio. kr. til flere skolebøger over en årrække. Midlerne gives til Center for Undervisningsmidler, som vil stå for udlån af bøgerne.

Det ekstraordinære store beløb skal sikre, at de nye anbefalinger om brug af mindre skærm i skolen også understøttes af både skøn- og faglitteratur.

Både folkeskoler og frie grundskoler kan få gavn af denne satsning på bøger.

Forligskredsen ønsker samtidig at igangsætte en læsekampagne, der skal bidrage til øget læselyst blandt børn og unge. Der afsættes i alt 25 mio. kr. i perioden 2025 til 2034 til læsekampagnen. Kampagnen kan fx bygge videre på erfaringerne fra samarbejdsprojektet mellem bl.a. pædagogiske læringscentre og folkebiblioteker om Børn og unges læseglæde i 2023-2025. Slutteligt nedsættes der under Børne- og Undervisningsministeriet et dialogforum for læremidler, der skal understøtte en konstruktiv og udviklende dialog om læremidler med henblik på, at dagsordenen flyttes og opprioriteres i sektoren.

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen

Forligskredsen er enig om, at der indføres et praktisk/musisk valgfag i 8. og 9. klasse, som kan supplere det eksisterende praktiske/musiske valgfag i 7. og 8. klasse. Forligskredsen er dertil enig om at indføre et lokalt valgfag i et omfang svarende til 120 timer i enten 7. og 8. klasse eller 8. og 9. klasse, hvor 60 af timerne tages fra det eksisterende valgfag i 9. klasse. Samlet set giver det eleverne markant større mulighed for at påvirke deres eget skema end i dag.

Mulighed for valgfag uden for almindelig undervisningstid

Forligskredsen er enig om at permanentgøre hidtidige forsøg med mulighed for undervisning i kommunale valgfag uden for almindelig undervisningstid (almindelig undervisningstid er ca. kl. 8-16), herunder i et samarbejde med ungdomsskoler og erhvervsskoler. Forslaget vil give mulighed for at udbyde flere valgfag, ligesom flere elever potentielt kan få det valgfag, de har ønsket som deres førsteprioritet. Forligskredsen er enig om, at det ved en permanentgørelse af forsøgene skal sikres, at alle elever fortsat vil have mulighed for at vælge valgfag, der ligger inden for almindelig undervisningstid.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Samfundet har de seneste årtier gennemgået en omfattende digitalisering, som eleverne i folkeskolen skal undervises i at forholde sig kritisk og konstruktivt til. Forligskredsen er på den baggrund enig om, at teknologiforståelse integreres i udvalgte eksisterende fag i 1. til 9. klasse og udbydes som et nyt femte toårigt praktisk/musisk valgfag i udskolingen i 7.-8. og 8.-9. klasse. Forligskredsen er enig om, at teknologiforståelse som valgfag i 7.-8. klasse afsluttes med en prøve, som det også er tilfældet for de øvrige praktiske/musiske valgfag.

Forligskredsen er enig om at afvente anbefalinger fra ekspertgruppen, der

er nedsat i regi af Fagfornyelsen, som udarbejder et konkret oplæg til, i hvilke fag og på hvilke klassetrin teknologiforståelse skal integreres. Forligskredsen vil udarbejde et opdrag for teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen til ekspertgruppen for Fagfornyelsen.

Ny timetalsfordeling

På baggrund af ændringerne i folkeskolens fagrække er forligskredsen enig om, at der skal afsættes 180 timer til:

- 120 ekstra timer til et praktisk/musisk valgfag, som indføres i 8. og 9. klasse (teknologiforståelse udbydes som nyt 5. praktisk/musisk valgfag).
- 60 ekstra timer til et lokalt valgfag i udskoling, som kan indføres i enten 7. og 8. klasse eller 8. og 9. klasse.

For at undgå at skoledagen bliver for lang i udskoling som følge af de nye fagtimer, reduceres antallet af fagtimer med 90 timer i idræt i udskoling. Derudover reduceres antallet af fagtimer i indskoling og på mellemtrinnet med 150 timer for at forkorte skoledagen. Både engelsk og billedkunst reduceres med 30 timer i 1. klasse, håndværk og design reduceres med 30 timer i 4. klasse, og natur/teknologi reduceres med 30 timer i henholdsvis 2. og 4. klasse.

Timetalsmodellen indebærer, at opstart af engelskundervisning og undervisningen i billedkunst udskydes til 2. klasse, og at opstart af undervisningen i tysk/fransk udskydes til 6. klasse. Justeringer i timetallet i folkeskolen fremgår af bilag 1.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Forligskredsen er enig om, at prøvetrykket i folkeskolen skal lattes. Derfor reduceres antallet af obligatoriske prøver i udskolingsårene fra otte til seks. Det sker på kort sigt ved, at der foretages følgende ændringer:

- Mundtlig engelsk ændres fra at være en bunden prøve til en udtræksprøve.
- Antallet af udtræksprøver reduceres fra to til én.

De skriftlige udtræksprøver fjernes, og de to udtræksblokke sammenlægges til én udtræksblok. Samtidig fjernes prøven i idræt fra udtræksblokken, hvormed idræt bliver et prøveløst fag. Konkret betyder det, at den nye, sammenlagte udtræksblok alene består af mundtlige prøver i engelsk, tysk/fransk, historie, samfundsfag, kristendomskundskab og matematik. Hvor der før var 11 mulige udtræksprøver, vil der dermed fremover være seks.

Der skal fortsat gives standpunktskarakter i skriftlig engelsk, skriftlig tysk/fransk, idræt, biologi, geografi og fysik/kemi, selvom der ikke længere er udtræksprøver i disse fag.

Forligskredsen er også enig om at nedsætte en ekspertgruppe for folkeskolens prøver. Ekspertgruppen skal bidrage til mere konsolideret viden om, hvordan prøverne virker i dag og komme med deres

anbefalinger til, hvordan prøverne kan videreudvikles, og prøvetrykket justeres yderligere på lang sigt. Ekspertgruppens anbefalinger skal berøre prøvernes rammer, indhold og udformning, herunder mulighederne for øget fordybelse og bedre feedback. Ekspertgruppen skal også komme med anbefalinger til, om den fællesfaglige naturfagsprøve skal videreføres, eller om de tre naturfaglige fag skal have selvstændige prøver. Gruppens arbejde skal ses i sammenhæng med Fagfornyelsen og forholde sig til anbefalinger fra ekspertgruppen for ChatGPT. Forligskredsen forelægges prøveekspertgruppens anbefalinger, der også skal drøftes med Sammen om Skolen.

Erhvervspraktik til alle

Forligskredsen vil gøre erhvervspraktik obligatorisk for alle elever. Forløbet skal vare i alt fem dage og kan enten ligge i 7., 8. eller 9. klasse. Erhvervspraktikken skal bl.a. medvirke til at give eleven indsigt i egne styrker og interesser, forståelse for hverdagen på en arbejdsplads og udvide blikket for mulige veje at gå i forhold til uddannelse og evt. læreplads. Folkeskolerne skal understøtte erhvervspraktikken før, under og efter praktikken i det obligatoriske emne uddannelse og job. I forbindelse med Fagfornyelsen og udarbejdelsen af de nye fagplaner vil ekspertgruppen forholde sig til de obligatoriske emner i folkeskolen. Der lægges i den forbindelse op til, at indholdet i uddannelse og job integreres i danskfaget.

Det er centralt, at erhvervspraktikken løftes i samarbejde mellem folkeskoler og virksomheder. Arbejdsgiverorganisationerne (DA, KL, Danske Regioner m.fl.) inviteres derfor til et samarbejde herom.

Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

Forligskredsen er enig om, at almene folkeskoler skal have bedre muligheder for at løfte elever med udfordringer med at læse, skrive og/eller regne. Der afsættes derfor 500 mio. kr. årligt til en sådan indsats. Skolens leder får frihed til at tilrettelægge indsatsen og vurdere, hvilke elever der har størst behov for et løft i dansk og/eller matematik. Vurderingen kan fx ske med afsæt i Folkeskolens Nationale Færdighedstest (fra skoleåret 2026/27).

Målgruppen for initiativet er de ca. 10 pct. fagligt mest udfordrede elever i den enkelte folkeskoles almenklasser i 1.-9. klasse. Initiativet skal således være med til at skabe stærkere inkluderende læringsmiljøer på almene folkeskoler – og skal ikke anses som specialpædagogisk bistand.

Initiativet igangsættes med en indfasningsperiode fra efterår 2024 til og med 2027, hvor de afsatte midler gradvist stiger. Fra 2028 og frem afsættes 500 mio. kr. årligt til initiativet. Kommuner og skoler vil i indfasningsperioden blive tilbudt understøttelse af Styrelsen for

Undervisning og Kvalitet (STUK), som med afsæt i eksisterende erfaringer vil udbrede bedste praksis, så vi undgår, at alle skoler selv skal udvikle og afprøve egne metoder.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

Folkeskolens almenområde skal styrkes. Forligskredsen er derfor enig om at tilføje til folkeskolelovens § 3 a, at støtte kan gives individuelt til den enkelte elev som i dag, men også gennem aktiviteter i klassen.

Lovforberedende ekspertgruppe om regler på inklusions- og specialundervisningsområdet

Der nedsættes en lovforberedende ekspertgruppe, der skal udarbejde konkrete forslag til justeringer af de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Formålet er at styrke inklusionen, så flere elever kan blive i almenundervisningen. Konkret skal ekspertgruppen bl.a. se på reglerne for udarbejdelse af pædagogisk-psykologisk vurderinger og reglerne for henvisning til specialundervisning (9-timersgrænsen). Der skal afholdes dialogmøder med folkeskolens parter med henblik på at sikre inddragelse i ekspertgruppens arbejde. Ekspertgruppen skal komme med sine anbefalinger i første kvartal 2025.

Kompetenceudvikling i specialpædagogik, klasseledelse mv.

Der gives mulighed for at prioritere op til 200 mio. kr. årligt til materialer og kompetenceudvikling lokalt som tillæg til kommunernes eksisterende forpligtelse til kompetenceudvikling af pædagogisk personale. Forligskredsen er enig om, at de nye midler i de første år særligt bør prioriteres til kompetenceudvikling i specialpædagogik og klasseledelse, da disse kompetencer rummer et stort potentiale for at skabe ro i klassen og inkluderende læringsmiljøer.

Flere pædagogiske kompetencer tæt på eleverne

Forligskredsen er enig om at afsætte 155 mio. kr. årligt og fuldt indfaset til at kommunerne kan opkvalificere lærere og pædagoger bl.a. via den psykologfaglige overbygningsuddannelse. Midlerne skal også kunne anvendes til at styrke den lokale praksisnære kompetenceudvikling ved, at PPR-medarbejderne sparrer direkte med lærere og pædagoger om undervisningen og tilbyder på-jobbet-træning mv. for at understøtte skolernes arbejde med inkluderende læringsmiljøer. Midlerne skal dertil bidrage til et lokalt kompetenceløft af det pædagogiske personales specialpædagogiske kompetencer, eksempelvis gennem forløb udbudt af professionshøjskolerne og universiteter. Endelig skal midlerne også kunne anvendes til mere generel kompetenceudvikling inden for specialpædagogik og klasseledelse samt til at ansætte flere medarbejdere i PPR, herunder bl.a. med en pædagogisk baggrund.

Midlerne til initiativet vil blive udmøntet via en statslig tildelingspulje på ca. 470 mio. kr. samlet for 2026 til 2029. Den konkrete model for

udmøntning af puljen vil blive forelagt forligskredsen. Efter puljeudløb udmøntes midlerne for den resterende del af 2029 og varigt til kommunerne via bloktilskuddet.

På baggrund af forligskredsens aftale vil Uddannelses- og Forskningsministeriet tage initiativ til udvikling og etablering af en psykologfaglig overbygningsuddannelse for lærere og pædagoger. Initiativet skal ses i sammenhæng med reformarbejdet vedrørende de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser.

Initiativet skal derudover ses i tæt sammenhæng med 10-årsplanen for psykiatrien, der blev indgået i september 2022. Her blev der aftalt at etablere et lettilgængeligt behandlingstilbud i kommunerne for børn og unge i psykisk mistrivsel og med symptomer på psykisk lidelse. Tilbuddet skal styrke den tidlige indsats, så børn og unge får den rette hjælp, inden der er behov for udredning og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, mens det nærværende initiativ særligt har fokus på generelle indsatser i almenmiljøet, der både kan have et undervisningsfagligt og trivselsmæssigt sigte. Det bemærkes, at PPR, som det sker i dag, kan samarbejde med børne- og ungepsykiatrien, i det omfang det vurderes relevant.

Pædagogisk indsatsplan

Forligskredsen er enig om, at der skal udvikles en skabelon for en pædagogisk indsatsplan, som kommunerne kan benytte i deres arbejde med at sikre, at alle børn trives fagligt og socialt. Den pædagogiske indsatsplan skal understøtte hurtigere og mere systematiske indsatser i skolernes forebyggende arbejde. Skabelonen for den pædagogiske indsatsplan skal udvikles af Børne- og Undervisningsministeriet med inddragelse af sektoren, så det sikres, at værktøjet opleves som handlingsorienteret, praksisrettet og understøttende for det forebyggende arbejde på skolerne, herunder at det bidrager til at reducere efterspørgslen på udarbejdelsen af pædagogisk-psykologisk vurderinger.

Afskaffelse af krav om intelligenstag

Forligskredsen ønsker at ændre den nuværende bestemmelse om, at der skal tilbydes intelligenstag for elever med tegn på høj begavelse. I stedet skal dette være en test, der kan tilbydes, hvis det vurderes relevant.

Dette skal frigøre ressourcer hos PPR og fjerne et unødigt proceskrav.

Forligskredsen er samtidig enig om at fortsætte de øvrige initiativer rettet mod højt begavede elever, som blev aftalt i forbindelse med aftalen om et nyt evaluering- og bedømmelsessystem i 2021. Herunder sektorpartnerskabet med professionshøjskolerne, der skal styrke og udbrede viden om højt begavede elevers faglige udvikling og trivsel. Ved udløb af disse indsatser vil forligskredsen drøfte behovet for en

videreførelse. Hertil har det nationale naturfagscenter Astra indsatser rettet mod talentfulde elever med motivation for læring.

I regi af Sammen om Skolen afholdes et seminar i andet halvår af 2024 om børn og unge med høj begavelse. Til seminaret inviteres videnspersoner, relevante organisationer, praktikere mv.

Forsøg med online-undervisning for børn med langvarigt bekymrende fravær

Der er behov for viden om, hvordan online undervisning kan hjælpe børn og unge med langvarigt bekymrende fravær tilbage til et klassefællesskab. Forligskredsen er derfor enig om, at Børne- og Undervisningsministeriet iværksætter forsøg med online undervisning efter folkeskoleloven for børn med langvarigt bekymrende fravær.

Undersøgelse af langvarigt bekymrende fravær

Der igangsættes en undersøgelse med det formål at afdække omfang af og karakteristika ved langvarigt bekymrende fravær. Som en del af dette arbejde skal der udarbejdes en national definition af langvarigt bekymrende fravær. Undersøgelsen og definitionen fremlægges for forligskredsen til videre drøftelser.

Drøftelse af Trivselskommissionens anbefalinger med relevans for folkeskolen

Forligskredsen er enig om at drøfte de af Trivselskommissionens anbefalinger, som har relevans for folkeskolen, herunder kommissionens overvejelser om målingen af børn og unges trivsel, når Trivselskommissionen ultimo 2024 har afleveret sine anbefalinger.

Et styrket lærerværelse

Dygtige lærere og pædagoger er afgørende for en folkeskole med høj kvalitet. Forligskredsen noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren vil tage initiativ til at styrke meritlæreruddannelsen og understøtte mulighederne for skolebaseret læreruddannelse, herunder Teach First-lignende ordninger, samt understøtte bedre videreuddannelsesmuligheder for lærere. Initiativerne vil indgå i reformarbejdet vedrørende de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser sammen med udvikling og etablering af en psykologfaglig overbygningsuddannelse for lærere og pædagoger.

Videre proces

Forligskredsen noterer sig, at børne- og undervisningsministeren vil fremsætte lovforslag om de initiativer, der kræver lovændring, i efteråret 2024.

Forligskredsen anerkender, at det er afgørende for implementeringen af aftalen, at der sikres fortsat tæt inddragelse af parterne i Sammen om

Skolen, ligesom flere af aftalens initiativer forudsætter videre dialog med parterne.

Side 14/17

Forligskredsen er enig om, at opfølgning på aftalen som udgangspunkt baseres på eksisterende data, som fx test og prøver i folkeskolen, PISA, Grundskolepanelet mv. Der igangsættes således ikke et større sammenhængende følgeforsknings- eller evalueringsprogram. Det skal ses i lyset af, at der med aftalen lægges op til mere frisættelse og mindre bureaukrati for kommuner og skoler. Der følges dog særskilt op med en selvstændig evaluering af juniormesterlærerordningen. For initiativ om styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik vil der i indfasningsperioden fra 2024 til 2027 være videns- og erfaringsopsamling.

Model for ny timetalsfordeling i folkeskolen

Rød: Timereduktion og grøn: Timetilførsel

Fagblokke												
Praktiske/musiske fag		Bh.kl.	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	Timetal i alt
Idræt	Før	-	60	60	60	60	60	60	90	90	90	630
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-30	-30	-30	540 (-90)
Musik	Før	-	60	60	60	60	60	30	-	-	-	330
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Billedkunst	Før	-	30	60	60	60	30	30	-	-	-	270
	Ændring	-	-30	-	-	-	-	-	-	-	-	240 (-30)
Håndværk og design	Før	-	-	-	60	90	60	60	-	-	-	270
	Ændring	-	-	-	-	-30	-	-	-	-	-	240 (-30)
Madkundskab	Før	-	-	-	-	-	60	60	-	-	-	120
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valgfag og nye fag i folkeskolen												
Obligatorisk praktisk/musisk for 7. og 8. klasses trin	Før	-	-	-	-	-	-	-	60	60	-	120
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekstra praktisk/musisk valgfag for 8. og 9. klasses trin	Før	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	+60	+60	120 (+120)
Lokalt valgfag*	Før	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	60
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	+60	+60	-60	120 (+60)
Naturfag												
Matematik	Før	-	150	150	150	150	150	150	150	150	150	1.350
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Natur/teknologi	Før	-	30	60	60	90	60	60	-	-	-	360
	Ændring	-	-	-30	-	-30	-	-	-	-	-	300 (-60)
Geografi	Før	-	-	-	-	-	-	-	60	30	30	120
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Biologi	Før	-	-	-	-	-	-	-	60	60	30	150
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-30	+30	-
Fysik/kemi	Før	-	-	-	-	-	-	-	60	60	90	210
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Humanistiske fag												
Dansk	Før	-	330	330	240	210	210	210	210	210	210	2.160
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Engelsk	Før	-	30	30	60	60	90	90	90	90	90	630
	Ændring	-	-30	-	-	-	+30	+30	-	-30	-30	600 (-30)
Tysk/fransk	Før	-	-	-	-	-	60	60	90	90	90	390
	Ændring	-	-	-	-	-	-60	-	-	+30	+30	-
Samfundsfag	Før	-	-	-	-	-	-	-	-	60	60	120
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristendomskundskab	Før	-	60	30	30	30	30	60	30**		30	300
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-
Historie	Før	-	-	-	30	60	60	60	60	60	60	390
	Ændring	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årligt timetal i alt (fagtimer)	Før	600	750	780	810	870	930	930	960	960	990	8.580
	Ændring	-	-60	-30	-	-60	-30	+30	+30	+60	-	8.520 (-60)
Skolens timebank (tidl. understøttende undervisning)***												
Skolens timebank	Før	308	158	128	98	210	150	150	185	185	155	1.729
	Ændring	-65	-5	-35	-65	+60	+30	-30	-30	-60	-	1.529 (-200)
Pauser****												
	Før	202	202	202	202	240	240	240	255	255	255	2.291

	Ændring	-15	-15	-15	-15	-	-	-	-	-	-	2.231 (-60)
Skoleårets længde (inkl. skolens timebank, fagtimer og pauser)	Før	1.110	1.110	1.110	1.110	1.320	1.320	1.320	1.400	1.400	1.400	12.600
	Ændring	1.030 (-80)	1.030 (-80)	1.030 (-80)	1.030 (-80)	-	-	-	-	-	-	12.280 (-320)

Anm.: En bindestreg (-) angiver, at der ikke er vejledende timetal i faget, eller at der ikke er nogen ændring. * Lokalt valgfag i udskolingen kan indføres i enten 7./8. klasse eller 8./9. ** Kristendomsundskab i 7./8. klasse er sat til 30 timer samlet set under hensyntagen til tilrettelæggelse af konfirmationsforberedelse, der typisk lægges i enten 7. eller 8. klasse. De 30 timers undervisning tælles med i samlet timetalssum for 7. klasse. *** Skolens timebank består både af de ressourcer, der hidtil har været bundet til den understøttende undervisning, og de ressourcer, som skolerne skal anvende til indsatser i dansk og matematik målrettet de ca. 10 procent fagligt mest udfordrede elever i folkeskolens almenklasse. **** Tallene bygger på egne beregninger på baggrund af bestemmelser i folkeskoleloven (årlig minimum undervisningstid) og præcedens for pausefaktor (10 minutter for hver 45 minutters undervisning). Decimaltal fremgår ikke i tabellen, og tallene summer derfor ikke nødvendigvis.

Kilde: Timetal (minimumstimetal og vejledende timetal) for fagene i folkeskolen. Skoleåret 2024/2025

Den samlede finansiering består dels af et økonomisk løft på 740 mio. kr. årligt varigt (fuldt indfaset) til nye indsatser, og dels finansiering, der frigøres inden for folkeskolens eksisterende rammer, som følge af at den understøttende undervisning afskaffes, og at antallet af fagtimer nedjusteres. Den samlede finansiering udgør dermed 3.355 mio. kr. Den samlede økonomi er præsenteret i tabel 1.

De økonomiske konsekvenser forbundet med aftalen skal forhandles med KL.

Tabel 1. Økonomi for Folkeskolens kvalitetsprogram

Mio. kr. (2024-priser)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Varigt ¹
Finansiering (a)	75	2.205	3.965	4.090	3.415	3.415	3.415	3.355
Afskaffelsen af UUV	0	1.040	2.495	2.495	2.495	2.495	2.495	2.495
Ny timetalsfordeling	0	50	120	120	120	120	120	120
Central finansiering	75	245	485	610	800	800	800	740
Anlægsramme	0	865	865	865	0	0	0	0
Initiativer (b)	-75	-2.205	-3.965	-4.090	-3.415	-3.415	-3.415	-3.355
Skolens timebank	-30	-1.050	-2.475	-2.525	-2.730	-2.725	-2.730	-2.730
<i>Heraf styrket indsats i dansk og matematik</i>	-30	-105	-205	-305	-500	-500	-500	-500
Øget aktivitet i fritidstilbud	0	-70	-175	-175	-175	-175	-175	-175
Flere praktiske fag	0	0	0	0	-5	-15	-15	-15
Investeringer i faglokaler	0	-865	-865	-865	0	0	0	0
Erhvervspraktik til alle	0	-15	-35	-35	-35	-35	-35	-35
Juniorlærere	0	-80	-190	-190	-190	-190	-190	-190
Bøger og læsekampagne mv. ²	0	-25	-60	-60	-60	-60	-60 ²	0
Flere pædagogiske kompetencer tæt på eleverne	0	0	-70	-155	-155	-155	-155	-155
Ramme til implementeringsstøtte	-45	-50	-45	-35	-20	-10	-5	-5
Styrket meritlæreruddannelse og videreuddannelse ³	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Balance (a+b)	0	0	0	0	0	0	0	0

Anm.: Tal er afrundet til nærmeste 5 mio. kr. Totaler summer derfor ikke for alle enkeltkomponenter. 1) Det varige niveau for finansiering nås fra 2035 og frem. Det varierer på tværs af initiativerne, hvornår det varige udgiftsniveau nås. 2) Inkluderer ramme på i alt 540 mio. kr. til Center for Undervisningsmidler, som afsættes i perioden 2025-2034. Dertil er der afsat en ramme til informationskampagne på i alt 25 mio. kr., som afsættes i perioden 2025-2034. 3) Initiativerne hører under Uddannelses- og Forskningsministeriet.